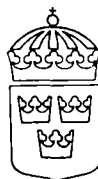

Regeringens proposition

1987/88: 163

om ändring i lagen (1957:262) om allmän
energiskatt, m. m.

Prop.
1987/88: 163

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 24 mars 1988.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Bengt K. Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt nuvarande bestämmelser i lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt medges under vissa förutsättningar återbetalning av energiskatt för elektrisk kraft som har förbrukats i avkopplingsbara elpannor. I propositionen föreslås att den nuvarande ordningen i allt väsentligt behålls tills vidare men att reglerna förenklas, bl. a. på så sätt att återbetalning av skatt ersätts med direkt skattefrihet. På grund härav föreslås också att förhållandena i fortsättningen regleras i lagen (1957:262) om allmän energiskatt.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1988.

Lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1957:262) om allmän energiskatt¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §²

Skatt utgår icke för inhemska fasta bränslen.

Skatt utgår *ej* heller för elektrisk kraft, som

a) *framställs* inom riket av producent, som förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 100 kilowatt och som *icke* yrkesmässigt distribuerar elektrisk kraft,

b) till lägre effekt än 50 kilowatt utan avgift levereras av producent eller distributör till någon, som *ej* står i intressegemenskap med producenten eller distributören,

c) *framställs* eller förbrukas å fartyg eller annat transportmedel, *eller*

d) *nyttiggöres* inom rörelse för produktion eller distribution av elektrisk kraft eller bortgår till följd av förluster vid överföring, transformering eller omformning hos producent eller distributör.

Skatt utgår *inte* heller för elektrisk kraft, som

a) *framställs* inom landet av producent, som förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 100 kilowatt och som *inte* yrkesmässigt distribuerar elektrisk kraft,

b) till lägre effekt än 50 kilowatt utan avgift levereras av producent eller distributör till någon, som *inte* står i intressegemenskap med producenten eller distributören,

c) *framställs* eller förbrukas på fartyg eller annat transportmedel,

d) *nyttiggörs* inom rörelse för produktion eller distribution av elektrisk kraft eller bortgår till följd av förluster vid överföring, transformering eller omformning hos producent eller distributör, *eller*

e) *förbrukas i en elektrisk panna för produktion av varmluft, hetvatten eller ånga under förutsättning att,*

elpannans effekt överstiger en megawatt,

ingen oljebaserad produktion av elektrisk kraft förekommer inom landet av energibalansskäl under den tid som pannan utnyttjas,

värmebehovet under de tider då en elektrisk panna inte utnyttjas kan tillgodoses på annat sätt,

mätaravläsning sker i början och slutet av den period som skattebefrielsen avser, och

i fråga om inköpt kraft, ett särskilt av riksskatteverket godkänt avtal har träffats som innebär att

¹ Lagen omtryckt 1984:994.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975:272.

² Senaste lydelse 1985:584.

leveransen kan avbrytas av leverantören, när så erfordras av kraftsystemskäl.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988 och gäller i fråga om elektrisk kraft som förbrukas i en elektrisk panna fr. o. m. denna tidpunkt.

Lag om ändring i lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt¹

dels att 4 § skall upphöra att gälla.

dels att 5 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Har, på grund av oriktig uppgift från sökanden eller på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, ett felaktigt belopp fastställts med tillämpning av 2, 3 *eller* 4 § eller av beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser, är sökanden skyldig att till statsverket inbetala vad han på detta sätt oriktigt har erhållit.

Har, på grund av oriktig uppgift från sökanden eller på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, ett felaktigt belopp fastställts med tillämpning av 2 *eller* 3 § eller av beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser, är sökanden skyldig att till statsverket inbetala vad han på detta sätt oriktigt har erhållit.

En åtgärd i syfte att ta ut ett oriktigt erhållet belopp får inte vidtas senare än fem år efter utgången av det kalenderår under vilket beloppet har fastställts.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988. Äldre föreskrifter om återbetalning av skatt gäller fortfarande i fråga om elektrisk kraft som har förbrukats i en elektrisk panna före den 1 juli 1988.

¹ Lagen omtryckt 1984:996.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 mars 1988

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Gustafsson, Leijon, Peterson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Thalen

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt, m. m.

1 Inledning

Sedan början av 1950-talet har under vissa förutsättningar förekommit återbetalning av allmän energiskatt på elektrisk kraft som förbrukats i s. k. avkopplingsbara elpannor. Omfattningen av återbetalningarna har dock varit förhållandevis liten fram till 1980-talet.

I den proposition som låg till grund för de nuvarande reglerna om skatteåterbetalning (prop. 1983/84:28) uttalades att effekterna av skatteåterbäringen borde utvärderas, så att ställning till frågan om fortsatt återbetalning av skatt skulle kunna tas under år 1987.

Jag avser nu att behandla denna fråga.

2 Överväganden

2.1 Beskattningen av elektrisk kraft som förbrukas i s. k. avkopplingsbara elpannor

Mitt förslag: Den nuvarande ordningen behålls i allt väsentligt tills vidare. Skatteåterbetalningen ersätts dock med en direkt skattebefrielse och den s. k. femdagarsregeln avskaffas.

Bakgrunden till mitt förslag: Nuvarande regler för återbetalning av energiskatt för förbrukning av elektrisk kraft i avkopplingsbara elpannor har gällt sedan den 1 januari 1984 (prop. 1983/84:28, SkU 9, rskr. 97, SFS 1983:1008). Dessa regler, som återfinns i 4 § lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt, innebär att riksskatteverket (RSV) efter ansökan får medge återbetalning av energiskatt på elektrisk kraft som förbrukats i elpannor för produktion av varmluft, hetvatten eller ånga under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. I villkoren ingår att

elpannan i fråga skall ha en större effekt än en megawatt och att, om pannen utnyttjar köpt kraft, leveransen skall löpa enligt ett särskilt avtal som ger leverantören rätt att avbryta leveransen närhelst så erfordras av kraftsystemskäl. Vidare krävs att värmebehovet under de tider elpannan inte används kan tillgodoses på annat sätt. Återbetalningen av energiskatt kan medges för tidsperioder då ingen oljebaserad elproduktion förekommer och inte heller förekommit fem dygn dessförinnan. För att kunna bedöma om detta sistnämnda villkor är uppfyllt får RSV löpande redovisning av kraftbalanssituationen från samkörningsnämnden.

En ytterligare förutsättning för att återbetalning av energiskatt skall beviljas är att pannen enbart används under de tidsperioder då skatteåterbäring medges.

Motivet till att återbetalning av energiskatt medges i dessa fall är energipolitiskt. Det är från energipolitisk synpunkt angeläget att inom landet tillgänglig vattenkraft och kärnkraft med låga rörliga kostnader nyttiggörs. Ett sätt att utan framtida låsningar ta tillvara sådan kraft har ansetts vara att använda den i avkopplingsbara elpannor.

När reglerna för återbetalningen ändrades år 1984 ökade antalet pannor kraftigt, särskilt under år 1984 och första hälften av år 1985. Därefter har ökningen varit jämförelsevis liten. I dag finns ca 310 avkopplingsbara elpannor med sammanlagd installerad effekt på drygt 3000 MW. Två tredjedelar av panneffekten finns i fjärrvärmenäten och resten inom industrin. Drygt 70 % av pannorna ersätter oljeeldning. Övriga pannor ersätter fastbränsleeldning.

Användningen av de avkopplingsbara elpannorna nådde sin hittills högsta nivå under år 1984 med leveranser på totalt ca 6,1 TWh. Under år 1985 uppgick leveranserna till ca 4,9 TWh. Användningen under år 1986 var klart lägre, ca 2,3 TWh. Nedgången kan bl. a. förklaras av mindre tillgång till vattenkraft.

Energiskatten återbetalas i efterskott, vilket gör att återbetalningarna inte direkt kan jämföras med resp. års användning av avkopplingsbara elpannor. De återbetalda energiskattebeloppen uppgick till 18 milj. kr. år 1984, 105 milj. kr. år 1985, 196 milj. kr. år 1986 och 40 milj. kr. perioden januari–maj 1987. De återbetalda beloppen motsvarade för år 1986 ca 3 % av den totala uppbörden av energiskatt på elektrisk kraft.

I mars 1987 uppdrog regeringen åt statens energiverk att utreda användningen av avkopplingsbara elpannor och konsekvenserna av nuvarande regler för återbetalning av energiskatt för elektrisk kraft som förbrukats i sådana pannor. I uppdraget ingick även att överväga i vilken utsträckning skatteåterbetalning bör medges efter år 1987 samt att vid behov lämna förslag till ändrade regler.

I den rapport som energiverket lämnade i september 1987 med anledning av uppdraget framhåller verket följande.

En från samhälls- och synpunkt optimal användning av de avkopplingsbara elpannorna uppskattas ge en samhällsekonomisk vinst i storleksordningen 50 milj. kr. per TWh jämfört med fallet att elkraften inte vore befriad från skatt. Beräkningarna utgår från de under första halvåret 1987 rådande oljepriserna. I den samhällsekonomiska vinsten ingår värdet av lägre utsläpp av svavel och kväveoxider med ca 2 öre/kWh.

Energiverket konstaterar att det nyligen har tillsatts en utredning om indirekta skatter (Dir. 1987:30) som även skall se över energiskattesystemets utformning. Med hänsyn till den utredningen och till att skattebefrielsen medför ett samhällsekonomiskt överskott och samverkar med det energipolitiska målet att minska oljeanvändningen finns, menar verket, ingen anledning att överväga några mer genomgripande förändringar i det nu gällande systemet för beskattning.

Den samhällsekonomiska vinsten att utnyttja elpannor motiverar enligt energiverket att möjligheten för skattebefrielsen för befintliga pannor bibehålls i avvaktan på att utredningen om indirekta skatter prövat frågan.

Restriktionen att avkopplingsbara elpannor inte får utnyttjas samtidigt som olja används för elproduktion av kraftbalansskäl bör enligt verket bibehållas. Ett avskaffande av restriktionen skulle medföra att det blir möjligt att kringgå beskattningen av olja genom att producera el i kraftvärmeverk som sedan används i stället för olja för värmeproduktion.

Den nuvarande regeln att 5 dygn skall ha förflutit sedan olja användes för elproduktion av kraftbalansskäl medför enligt verket risker för felaktig optimering av kraftsystemet. Vidare framtvings en export eller nedreglering av produktionen under dessa tillfällen. Några tungt vägande skäl förefaller inte finnas att behålla regeln, varför den enligt energiverkets uppfattning bör avskaffas.

Enligt nuvarande regler måste värmeverken och industrin ansöka om återbetalning av skatten på de avkopplingsbara elleveranserna i efterhand. Administrationen kan förenklas om leveranserna görs skattefria från början. Energiverket föreslår därför att ansökningen om återbetalning av skatt på de avkopplingsbara leveranserna ersätts med en skattebefrielse vid leveransen.

Energiverkets rapport har remitterats till RSV, statens vattenfallsverk, Sveriges Industriförbund, Svenska Kraftverksföreningen och Svenska Värmeverksföreningen. RSV ifrågasätter i sitt remissvar från rent skatteadministrativa synpunkter om möjligheten till återbetalning av energiskatt skall vara kvar för elektrisk kraft som används i avkopplingsbara elpannor. Om den skattemässiga särbehandlingen bibehålls anser verket emellertid att återbetalningsförfarandet med fördel kan ersättas med en direkt skattebefrielse. RSV förklarar sig även acceptera att femdygnsregeln tas bort. Vattenfallsverket, industriförbundet, kraftverksföreningen och värmeverksföreningen tillstyrker utan reservationer energiverkets förslag.

Skälen för mitt förslag: Enligt min mening är det fortfarande energipolitiskt motiverat att under vissa villkor medge befrielse från allmän energiskatt för elektrisk kraft använd i avkopplingsbara elpannor. Energiverket har funnit att fortsatt skattebefrielse är samhällsekonomiskt lönsam och att den inte är förenad med några egentliga nackdelar. Som verket också framhållit pågår en utredning om indirekta skatter, bl. a. energiskatterna. Utredningen skall i huvudsak redovisa sitt arbete senast vid årsskiftet 1988/89.

Användningen av avkopplingsbara elpannor torde framdeles komma att successivt minska i takt med att den goda tillgången på billig kraft i systemet avtar. Det finns därför ingen anledning för samhället att nu uppmuntra tillkomsten av ytterligare elpannor i kraftsystemet.

Jag delar uppfattningen att befrielsen från energiskatt på elektrisk kraft använd i nu befintliga avkopplingsbara elpannor får fortsätta att gälla tills

vidare. Frågan torde komma att bli föremål för förnyat övervägande i samband med att ställning tas till förslaget från utredningen om indirekta skatter. De nuvarande reglerna bör dock ändras i enlighet med energiverkets förslag. Detta innebär att den nuvarande återbetalningen av skatt ersätts med en direkt skattefrihet och att den s. k. femdagarsregeln avskaffas.

Som jag nämnt inledningsvis finns de nuvarande reglerna i lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt. På grund av att återbetalning av energiskatt föreslås ersatt med en skattefrihet redan vid leveransen av elektrisk kraft bör regleringen flyttas till lagen (1957:262) om allmän energiskatt.

Ändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1988. Äldre bestämmelser bör fortfarande gälla i fråga om elektrisk kraft som förbrukats före denna tidpunkt.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt.

lag om ändring i lagen (1974:992) om nedsättning av allmän energiskatt.

4 Lagrådets hörande

De föreslagna ändringarna är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande enligt min mening skulle sakna betydelse.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.